

MEDICINALBERETNING

FOR

THISTED AMTSLÆGEKREDS

*

1961

Lægerne erindres om:

Blanketter til dødsattester, ugelister o. l. anmeldelser, graviditetskort, journaler til profylaktiske undersøgelser af børn, m. v. rekvireres hos firmaet *Johan Ullstad & Sønner, Kompagnistræde 10, København K.*

Tilfælde af tyfus og paratyfus

- - botulismus
- - meningitis cerebrospin. epid.
- - poliomyelitis ant. acuta
- - tetanus neonatorum
- - difteria
- - ornithosis (psittacosis)
- - vaccinationskomplikationer fra nervesystemets side

anmeldes på gul blanket både til embedslægen og sundhedsstyrelsen.

Tilfælde af paradysenteri og scarlatina hos personer boende i en skolebygning ell. beskæftiget i levnedsmiddelvirkomhed

anmeldes på gul blanket til embedslægen.

Telefonisk anmeldes til embedslægen ophobede tilfælde af smitsomme sygdomme og levnedsmiddelforgiftninger, og ligeledes enkelttilfælde som ved optræden i institutioner, levnedsmiddelvirkomheder m. m. skønnes at frembyde særlig fare for smittespredning.

De på gul blanket særligt anmeldte sygdomme skal også opføres på ugelisten, der for hver uge skal indsendes senest mandag, og det vil være formålstjenligt i disse tilfælde (således altid ved difteri og scarlatina) at anføre patientens navn og bopæl i rubrikken »Anmærkning«. Endvidere erindres om, at der ved anmeldelse af *syfilis* skal anføres i den særlige rubrik på ugelisten: køn, fødselsdato, forbogstav i efternavn samt journalnummer.

Tilfælde af tuberkulose (lunge- og extrapulm. tub.) anmeldes på de dertil udarbejdede nye blanketter. Blanketterne adresseres til *Tuberkulosestationen*.

For anmeldelser forsynet med *Postbesørges ufrankeret* betales portoen af embedslægen ved modtagelsen, i modsat fald beregner postvæsenet strafporto. Flere forsendelser kan sendes i ét omslag.

For dødsattesternes vedkommende erindres om, at afdødes *ægteskabelige stilling* altid skal anføres, og at under *stilling* og *næringsvej* betegnelser som »invaliddepensionist«, »folkepensionist«, »rentier« o. l. bør suppleres med *oplysning om afdødes tidligere erhverv*.

Kommunalbestyrelserne erindres om:

at det påhviler embedslægerne at yde bistand i alle spørgsmål af sundhedsmæssig natur; herunder også bestemmelserne i de sociale love, for såvidt disse angår den offentlige sundhedspleje.

Sundhedskommissionerne erindres om:

pligten til at give embedslægen og politimesteren underretning om tid og sted for afholdelse af kommissionsmøde, i forbindelse med oplysning om dagsorden.

MEDICINALBERETNING

FOR

THISTED AMTSLÆGEKREDS

1961

VED AMTSLÆGE L. FOLKE

AFSNITTET OM TUBERKULOSESTATIONERNES VIRKSOMHED
VED OVERLÆGE G. BINDSLEV OG
AFDELINGSLÆGE M. HOLM

THISTED AMTS TIDENDES
BOGTRYKKERI

1962

Indholdsfortegnelse

	SIDE
I. <i>Topografi, demografi</i>	3
<i>Medicinalpersoner</i>	5
II. <i>Sygelighed og dødelighed</i>	12
Skematisk sygeliste for byerne.....	6
Skematisk sygeliste for landkommunerne	8
Oversigt over dødsårsagerne	10
Kønssygdomme	13
III. <i>Sygebehandling. — Sygehusene</i>	16
Hjemmesygepleje m. m.	17
IV. <i>Særlige foranstaltninger mod sygdomme</i>	19
V. <i>Forebyggende helbreds kontrol</i>	20
Omsorg for svangre og fødende	20
Sundhedsplejerskernes virksomhed	21
Omsorg for børn i skolealderen	22
Omsorg for unge, for gamle og kronisk syge	25
VI. <i>Offentlig hygieine. — Sundhedskommissionerne</i>	27
Drikkevandsforsyning	29
Kontrol med næringsmidler	32
Bolighygieine, idræt m. m.....	35
Kloakering	37
VII. <i>Lovgivning vedr. medicinalpersoner m. m.</i>	38
VIII. <i>Embedslægernes virksomhed</i>	39
<i>Tuberkulosestationernes virksomhed (ved overlæge G. Bindslev og afdelingslæge M. Holm)</i>	41

I. Topografi, demografi og medicinalpersoner

THISTED AMTSLÆGEKREDS er identisk med Thisted amt, som har et areal på 1773,58 km² og en kystlinie på 521 km.

Den er delt i to lægekredse:

Thisted lægekreds omfatter Thisted købstad og følgende 38 landkommuner: Bedsted-Grurup, Boddum-Ydby, Fjerritslev, Haring-Stagstrup, Hassing-Villerslev, Helligsø-Gjettrup, Hillerslev-Kaastrup, Hjardemaal, Hjortdal, Hundborg-Jannerup, Hunstrup, Hurup, Hvidbjerg-Lyngs, Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg, Jegindø, Kjettrup-Gøttrup, Nors-Tved, Nørhaa, Ræhr-Hansted-Vigsø, Sennels, Sjørring-Thorsted, Skinnerup, Skjoldborg-Kallerup, Skyum-Hørдум, Snedsted, Søndbjerg-Odby, Sønderhaa-Hørsted, Thisted landsogn, Thorup-Klim, Tilsted, Tømmerby-Lild, Vang-Tvorup, V.-Ø. Vandet, Vestervig-Agger, Visby-Heltborg, Vust, Øsløs-Vesløs-Arup, Østerild.

Morsø lægekreds omfatter øen Mors (areal 363,2 km²) med Nykøbing M. købstad og følgende 14 landkommuner: Alsted-Bjergby, Dragstrup-Skallerup, Flade-Sdr. Draaby, Frøslev-Møllerup, Galtrup-Ø. Jølby, Karby-Hvidbjerg-Redsted, Ljørslev-Ørding, Lødderup-Elsø, Sejerslev-Ejerslev-Jordsby, Solbjerg-Sundby, Tæbring-Outrup-Rakkeby, Tødsø-Erslev, Vejerslev-Blidstrup, Ø.-V. Assels.

Befolkningsstatistik

I tilslutning til de skematiske oplysninger i tabel 1a og 1b om folketallet og antallet af fødte og døde kan bemærkes, at *befolkningstætheden* for amtet som helhed (det gennemsnitlige antal beboere pr. km²) er 48. Tættest befolket er Mors med 75 beboere pr. km², medens befolknings-tætheden i den øvrige del af amtet er meget vekslende og i gennemsnit kun 41 pr. km².

Folketallet steg i femårsperioden imellem folketællingerne 1950 og 1955 kun ubetydeligt, nemlig med ca. 550 personer. Siden 1955 er købstædernes folketal faldet lidt, og landkommunernes er faldet med 1778, tilsammen 1914.

Siden folketællingen i 1950 har der været et fødselsoverskud på ca. 7300 personer i Thisted amt. Opgørelsen viser, at der i de 11 år siden 1950 må være sket en bortflytning her fra amtet på ca. 8.850 personer eller ca. 800 årlig, svarende til knap 1 % årlig af amtets indbyggere. Særlig mærkbar har nedgangen i folketallet været i mange af de egentlige vestkystkommuner.

Antallet af levendefødte har været nedadgående i de senere år.

Antallet af døde var omtrent som i fjor. Tallene herfor i tabel 1 a og 1 b er af sundhedsstyrelsen korrigeret efter hjemsted, således, at de angiver dødsfald af personer, som var hjemmehørende i Thisted amt.

Fødselsoverskuddet er, som følge af at der nu fødes færre børn, faldet en del i de senere år og var i år nede på 6 pr. 1000 indbyggere.

Tabel 1 a.

Befolkningsstatistik

Absolutte tal.

	Folketal										
	efter tælling 1/10—55	beregnet pr. 1/7		Levendefødte		Dødfødte		Døde		Heraf døde under 1 år	
		1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
<i>Thisted lægekreds</i>											
1. Thisted by	8935	8734	8792	194	177	2	0	110	93	4	4
2. Landkommuner ..	51412	49289	49436	780	801	10	11	453	462	22	16
<i>Morsø lægekreds</i>											
1. Nykøbing M. by ..	9293	9358	9356	203	188	0	3	115	78	2	4
2. Landkommuner ..	18063	17408	17555	229	255	5	3	128	153	7	8
Samtlige byer	18228	18092	18148	297	365	2	3	215	171	6	8
Samtlige landkomm. .	68475	66697	66991	1009	1056	15	14	581	615	29	24
<i>Amtslægekredsen ialt</i>	86703	84789	85139	1306	1421	17	17	796	786	35	32

Tabel 1 b.

Befolkningsstatistik

Forholdstal.

	Levendefødte pr. 1000 indbyggere		Dødfødte pr. 1000 født		Døde pr. 1000 indbyggere		Heraf døde u. 1 år pr. 1000 levendefødte		Fødselsoverskud pr. 1000 indbyggere	
	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960	1961	1960
<i>Amtslægekredsen ialt</i> ...	15,4	16,7	13,0	11,9	9,4	9,2	27	23	6,0	7,5

Medicinalpersoner

Thisted amtslægekreds og Thisted lægekreds: Amtslæge Lejf Folke, Skovgade 20, Thisted. Ansat 1. december 1937.

Morsø lægekreds: Kredslæge Aksel Stigaard, Grønnegade 1, Nykøbing M. Ansat 1. februar 1945.

Læge Peter Evang Toft, Vestervig, der virkede som sygehuslæge ved amtssygehuset i Vestervig fra 1906 til 1948, afgik ved døden 84 år gl.

Ørelæge Erik Christiansen indgik i kompagniskab med ørelæge P. J. Bertelsen, Thisted.

Tabel 2. Medicinalpersoner ved årets udgang. 1961 1960

1. Læger	{	Amtslæge	1	1	
		Kredslæge	1	1	
		almindelig praktiserende læger	30	31	
		praktiserende speciallæger	4	3	
		overordnede sygehuslæger	10	10	
		Læger med anden civil lægevirksomhed.....	2	2	
				48	48
		heraf {	distribuerende læger	3	3
			visiterende læger	1	2
			skolelæger	9	9
2. Selvstændig praktiserende tandlæger		14	13		
3. Apotekere		12	12		
4. Hospitalsapotekere		0	0		
5. Jordemødre		18	18		
6. Sundheds- plejersker	{	spædbørnsshpl.	2	2	
		Skoleshpl.	1	1	
		Shpl. med kombineret ordning	0	0	
		Ledende sundhedsplejersker	0	0	
7. Tuberkulosestationssygeplejersker		2	2		

Tabel 3 a.

Skematisk sygeliste for byerne

	Under 1 år	1—4 år	5—14 år	De syges alder				Ialt
				15—64 år		65 år og derover		
				M.	Kv.	M.	Kv.	
1. Tyfus								
2. Paratyfus								
3. Epidemisk hjerne-rygmarvsbetændelse								
4. { Akut børnelammelse med lammelse ..								
4. { Akut børnelammelse uden lammelse..								
5. Epidemisk hjernebetændelse								
6. Dysenteri								
7. { Malaria opstået i Danmark								
7. { Malaria opstået udenfor Danmark ..								
8. Difteri								
9. Skarlagensfeber		6	12					18
10. { Barselfeber efter abort								
10. { Barselfeber efter fødsel								
11. Blæreudslæt hos nyfødte								
12. Stivkrampe hos nyfødte								
13. Mæslinger	1	18	21					40
14. Røde hunde		5	4					9
15. Skoldkopper		45	46		1			92
16. Kighoste	10	95	79		7			191
17. Fåresyge		14	13	9	2			38
18. Influenza	18	83	166	235	217	9	15	743
19. Almindelig halsbetændelse	38	272	319	199	222	2	4	1056
20. Bronchitis	30	116	64	45	44	49	42	390
21. Katarrhalsk lungebetændelse	17	49	33	25	26	11	21	182
22. Krupøs lungebetændelse		3	2	7	3	4		19
23. Akut smitsom mave-tarmkatarrh	6	47	66	25	44	7	11	206
24. Epidemisk gulsot								
25. Gigtfeber			1					1
26. Rosen				1	3		1	5
Tilsammen..	120	753	826	546	569	82	94	2990
27. Gonorré			1	14	12			27
28. Venerisk sår, ikke tidl. diagnosticeret								
29. Erhvervet syfilis, friske tilfælde				1				1
30. Medfødt syfilis, ikke tidl. diagn.								
31. Lymfogranuloma ingvinale								
32. Drankergalskab								
33. Fnat	1	2	3	10	9			25

Tabel 3b.

Skematisk sygeliste for landkommunerne

	Under 1 år	1—4 år	5—14 år	De syges alder		65 år og derover		Ialt
				15—64 år		M.	Kv.	
				M.	Kv.			
1. Tyfus								
2. Paratyfus								
3. Epidemisk hjerne-rygmarvsbetændelse	1							1
4. { Akut børnelammelse med lammelse ..			1					1
4. { Akut børnelammelse uden lammelse ..								
5. Epidemisk hjernebetændelse		1						1
6. Dysenteri								
7. { Malaria opstået i Danmark								
7. { Malaria opstået udenfor Danmark ..								
8. Difteri								
9. Skarlagensfeber	2	17	31	1	8			59
10. { Barselfeber efter abort								
10. { Barselfeber efter fødsel					1			1
11. Blæreudslet hos nyfødte								
12. Stivkrampe hos nyfødte								
13. Mæslinger	17	192	252	9	4			474
14. Røde hunde	9	41	26	2	7			85
15. Skoldkopper	20	144	142	5	5			316
16. Kighoste	62	341	242	10	14	1		670
17. Fåresyge	13	91	207	98	36		1	446
18. Influenza	25	155	364	661	551	45	32	1833
19. Almindelig halsbetændelse	139	518	758	471	395	11	7	2299
20. Bronchitis	177	338	246	234	256	166	136	1553
21. Katarrhalsk lungebetændelse	55	122	84	53	64	66	55	499
22. Krupøs lungebetændelse	4	4	4	12	10	5	4	43
23. Akut smitsom mave-tarmkatarrh	84	166	132	133	151	11	13	690
24. Epidemisk gulsot			1	2	5	1	2	11
25. Gigtfeber		1	1	2	14		1	19
26. Rosen			3	19	33	1	6	62
26a. Musetyfus						1		1
Tilsammen..	608	2131	2494	1712	1554	308	257	9064
27. Gonorré				6	3			9
28. Venerisk sår, ikke tidl. diagnosticeret								
29. Erhvervet syfilis, friske tilfælde				1				1
30. Medfødt syfilis, ikke tidl. diagn.								
31. Lymphogranuloma ingvinale								
32. Drankergalskab								
33. Fnats	3	7	16	16	9		2	53

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.
- 33.

Tabel 4.

Dødsfald efter hjemsted

Dødsårsag	Byerne								Tilsammen 1961 1960	
	Under 1 år	1—4 år	5—14 år	15—64 år M.	Kv.	65 år og M.	derover Kv.			
1. Lungetuberkulose				1		1			2	
2. Anden tuberkulose										
3. Syfilis og følgetilstande										
4. Tyfus										
6. Dysenteri, alle former										
7. Skarlagensfeber og halsbetændelse (streptokok)										
8. Difteri										
9. Kighoste										
10. Meningokokinfektioner										
12. Akut børnelammelse										
13. Kopper										
14. Mæslinger										
15. Plettyfus o. a. rickettsiesygdomme										
16. Malaria										
17. Andre infektionssygdomme										3
18. Ondartede svulster, også i det bloddann. og lymf. system				8	13	17	12	50	44	
19. Godartede og uspecificerede svulster				1	1			2		
20. Sukkersyge					1	1	1	3	2	
21. Blodmangel							1	1		
22. Karsygdomme i centralnervesystemet				2	2	11	21	36	23	
23. Hjernehindebetændelse (dog ikke tuberkuløs, syfilitisk eller meningokok-)										1
24. Gigtfeber										
25. Hjertesygdomme, kroniske, rheumatiske										
26. Hjertesygdomme, arteriosclerotiske og degenerative				4	4	33	19	60	48	
27. Hjertesygdomme, andre				1		1	2	4	10	
28. Hjertesygdomme, ved blodtryksforhøjelse				1			2	3	2	
29. Forhøjet blodtryk uden hjertesygdomme										
30. Influenza										
31. Lungebetændelse						2	5	7		
32. Bronchitis										2
33. Mavesår og sår på tolvfingertarmen				2		1		3	1	
34. Blindtarmsbetændelse							1	1	2	
35. Tarmslyng og brok						2	1	3	1	
36. Tyndtarms- og tyktarmskatarrh o. lign. (undtagen spædbørnsdiarré)					1	1	1	3		
37. Skrumpelever						1		1	1	
38. Nyrebetændelse og -degeneration							4	4	2	
39. Forstørrelse af blærehalskirtlen										
40. Komplik. ved svangerskab og fødsel samt i barselseng										
41. Medfødte misdannelser	2							2	2	
42. Fødselslæsioner, skindød, ufuldst. lungeudf. hos nyfødte	1							1	2	
43. Infektioner hos nyfødte										
44. Andre sygdomme hos nyfødte	2								2	3
45. Alderdomssvaghed, dårligt definerede og ukendte sygd.	1						1	2	4	
46. Alle andre sygdomme										
E 47. Motorkøretøjsulykker		1		3	4	7	7	21	10	
E 48. Andre ulykkestilfælde				1				2	3	
E 49. Selvmord					1			1	3	
E 50. Mord og drab samt følger af krigshandlinger								1	2	
Tilsammen ..	6	1		24	27	82	75	215	171	

og alder 1961

Landkommunerne							Hele amtslægekredsen			
Under 1 år	1—4 år	5—14 år	M. 15—64 år	Kv. 15—64 år	M. 65 år og derover	Kv. 65 år og derover	Tilsammen 1961	Tilsammen 1960	1961	Ialt 1960
					1	1	2	1	4	1
										1.
										2.
										3.
										4.
										6.
										7.
								1		8.
									1	9.
										10.
										12.
								3		13.
									3	14.
				1			1	4	1	15.
		1	18	17	46	26	108	132	158	176
				1	1	1	3	3	5	3
	1		2			1	4	5	7	7
					1	1	2	2	3	2
			3	4	46	45	98	84	134	107
										1
										23.
										24.
				1	1	2	4	2	4	2
			14	4	68	45	131	159	191	207
			3		13	9	25	20	29	30
				2	3	6	11	6	14	8
					1	1	2		2	
								11		11
					10	2	12	18	19	18
			2		4	2	8	1	8	3
					1		1	5	4	6
					1		1	2	2	4
						1	1	7	4	8
										35.
					1		1		4	
			1			1	2	1	3	2
			3		1	1	5	1	5	3
					18		18	6	22	6
				1			1		1	
4							6	7	8	9
10			2				10	2	11	4
								1		1
10							10	12	12	15
3					5	2	10	14	12	18
1	1	1	9	9	17	28	66	72	87	82
	2	1	5	2	3		13	12	15	15
1			5	1	4	8	19	13	20	16
			5		1		6	8	7	10
										E 47.
										E 48.
										E 49.
										E 50.
29	4	3	72	43	247	183	581	615	796	786

II. Sygelighed og dødelighed

Infektionssygdomme

	1961	1960	1959	1958	1957	1956	1955
Byerne	2990	5035	4919	3550	5752	4333	4628
Landkommunerne ..	9064	12467	11258	8461	15225	9270	9779
Amtslægekredsen ..	12054	17502	16177	12011	20977	13603	14407

Den relative sygelighed (forholdet mellem antallet af anmeldte sygdomstilfælde og folketallet) har været:

	1961	1960	1959	1958	1957	1956	1955
Byerne	16,5 %	27,7 %	27,0 %	20,0 %	32,0 %	23,9 %	25,3 %
Landkommunerne .	13,5 %	18,6 %	16,8 %	12,5 %	22,4 %	13,5 %	14,3 %
Amtslægekredsen .	14,2 %	20,6 %	19,0 %	14,0 %	24,4 %	15,7 %	16,6 %

Når antallet af anmeldte sygdomstilfælde således er kendelig mindre end de sidste år, skyldes det væsentligst, at mæslinger, kighoste, influenza og halsbetændelse forekom noget sjældnere end sædvanligt.

Tyfus: ingen tilfælde. På Mors optrådte i 1918 en alvorlig tyfusepidemi med henved 300 tilfælde. Siden forekom der tilfælde af sygdommen næsten hvert år indtil 1950, hvor man fandt en bacilbærer, der siden har været under kontrol. Desuden kendes i Nykøbing M. en tyfusbacilbærer, som er stærkt alderdomssløvet og plejes på alderdomshjem. Dettets personale bliver tyfusvaccineret med mellemrum.

Paratyfus: Ingen tilfælde og ingen bacilbærere.

Børnelammelse: 1 tilfælde: en 6 års dreng, som tidligere var poliovacineret, fik en let lammelse i venstre arm.

Difteri: er ikke forekommet i de sidste 14 år.

Svingefeber (kalvekastningsfeber): ingen tilfælde de sidste 8 år.

Musetyfus: forekom på Mors med 1 tilfælde. Det lykkedes ikke at påvise nogen smitekilde.

Tabel 7. Anmeldte tilfælde af kønssygdomme.

	1961	1960	Gonorré			1961	Erhvervet syfilis			1957
			1959	1958	1957		1960	1959	1958	
Byer	27	24	15	7	12	1	0	0	0	0
Landkommuner	9	11	10	3	8	1	0	0	0	1
Amtslægekredsen	36	35	25	10	20	2	0	0	0	1

Antallet af gonorrétilfælde har her ligesom andetsteds i landet vist sig stigende de sidste år.

Kønssygdomme behandles som regel for offentlig regning af embedslægerne og de visiterende læger – jfr.: tabel 8.

Oplysningen af smitekilder har ikke voldt sådanne vanskeligheder, at det var nødvendigt at anmode politiet om bistand.

Tabel 8. De visiterende lægers virksomhed.

Lægens bopæl	Antal behandlede patienter med				Observationer	
	gonorré		syfilis		1961	1960
	1961	1960	1961	1960		
Thisted	29	17	1	1	13	14
Nykøbing M.	7	7	0	0	29	14
Fjerritslev	0	1	0	0	1	2
Vestervig	0	0	0	0	0	0
Amtslægekredsen ialt	36	25	1	1	43	30

Tuberkulose

Angående nye tilfælde af tuberkulose og tuberkulosebekæmpelsen henvises til årsberetning for Thisted amts tuberkulosestationer side 41. Af tuberkulose døde 4, hvoraf de 3 var over 65 år gl., svarende til 0,5 pr. 10.000 indbyggere. I tiåret 1935–1945 var tuberkulosedødeligheden gennemsnitlig 3,8 pr. 10.000 indb., og før den tid lå den endnu langt højere.

Dødeligheden

var som tidligere nævnt 9,4 ‰.

Dødsårsagerne fremgår af tabel 4.

**Dødsmåden for samtlige dødsfald, der har givet anledning
til lovmæssigt ligsyn.**

Tabel 5.

	1961	1960
Ulykkestilfælde.		
Trafikulykker ved motorkøretøjer	12	14
Andre trafikulykker		
Forgiftninger		
Nedstyrtning og fald	3	3
Maskinulykker		
Forbrænding og skoldning		
Ulykker med skydevåben eller eksplosive stoffer		1
Drukneulykker	1	3
Andre ulykker	2	1
Selv mord.		
Forgiftninger med sovemidler		
Gasforgiftninger		2
Andre forgiftninger		
Hængning	3	6
Drukning	2	2
Selv mord med skydevåben eller eksplosive stoffer		
Selv mord på anden måde		
Mord og drab		1
Naturlig død	10	23
Ukendt døds måde		

Tabel 9.

Uddrag af sygehusenes skematiske beretninger for regnskabsåret

1. april 1960 – 31. marts 1961

	Antal senge- plad- ser	Belægning						Udgift		Ambul. virksomh.		Antal af		
		1/4 1960	Ind- lagte	Ud- skrev- ne	Døde	31/3 1961	Samlet antal syge- dage	Daglig gennem- snits- belæg- ning	pr. sygedag kr.	Antal patienter	Antal konsul- tationer	Læger	Autor. sygepl.	Syge- pleje- elever
Thisted Centralsygehus	160	150	3772	3684	118	120	58749	161	57,03	306	1045	12*		
Medicinsk afdeling	70	64	1194	1137	64	57	23339	64				4	50	21
Kirurgisk afdeling	90	86	2578	2547	54	63	35410	97		306	1045	7		
Fjerritslev Amtssygehus	25	21	365	350	20	16	7977	22	39,77	437		2	5	15
Nykøbing M. Amts- og bysygehus	103	110	2117	2062	75	90	35661	98	57,66**)		955	7	34	15
Koldby Amtssygehus	25	18	366	358	14	12	7004	19	36,22			1	4	
Vestervig Amtssygehus	28	21	442	428	22	13	8071	22	44,15	14	26	1	5	
Hvidbjerg Amtssygehus	12	7	121	119	7	2	1601	4	51,69	42	69	1	1	
Amtslægekredsen ialt	353	327	7183	7001	256	253	119063	326		799	2095	24	99	36

*) Incl. læger på undersøgelses- og behandlingsafdelinger.

**) Heri ikke medregnet udgifter til Thisted amts sygeplejeskole.

III. Sygebehandling

Sygehuse og andre helbredelsesinstitutioner

Om sygehusvæsenets struktur i Thisted amt henvises til oplysningerne i medicinalberetningen for 1959. Sygehusenes belægningsforhold m. v. er belyst i tabel 9.

Ved *Centralsygehuset i Thisted* fortsattes opførelsen af en 6 etagers bygning indeholdende badeafdeling, operationsafdeling, røntgenafdeling og 3 etager med sygeafsnit à 30 senge. Byggeudvalget forhandlede med direktoratet for Statens Sindssygehospitaler om muligheden af at installere en mindre, psykiatrisk afdeling i en del af den nuværende hovedbygning, og det fortsatte planlægningen af den videre udbygning af sygehuset med en bygning til centrallaboratorium m. v.

Opførelsen af det nye *by- og amtssygehus i Nykøbing M.* med plads til 120 patienter nærmede sig sin afslutning. I det gamle sygehus, der i 1960 deltes i en medicinsk og en kirurgisk afdeling, arbejdede man under alt for trange og gammeldags forhold.

Ved sygehusene i *Fjerritslev, Koldby, Vestervig og Hvidbjerg* er der ikke sket ændringer i årets løb.

Johnsens Rekreationshjem i Thisted har 24 pladser. I 1961 havde 248 rekonvalescenter ophold i hjemmet, ialt 5030 dage.

Bedsted Syge- og hvilehjem indrettedes i en ældre kommuneskole og kunne i årets løb begynde at modtage patienter. Hjemmet, som ejes og ledes af diakon Ingemann Larsen, bliver velindrettet til ca. 30 patienter og vil aflaste et betydeligt behov, idet det foreløbig er det eneste i Thisted amt.

Amts- og byrådenes fællesudvalg vedr. opførelsen af plejehjem for kronisk syge i Thisted amt fortsatte arbejdet med planlægning af et sådant plejehjem beliggende ved det nye sygehus i Nykøbing M.

Hjemmesygepleje

Lov om hjemmesygepleje af 29. marts 1957 gav i 1959 anledning til en revision af hjemmesygeplejeordningen i byerne og på landet, men ikke til større ændringer, idet hjemmesygeplejen næsten overalt var velordnet og fungerede godt.

I købstæderne indførtes kommunale ordninger, administreret af socialudvalget. I Thisted er der 2 sygeplejersker og 1 afløser og arbejdsbyrden har her været så stor, at hjemmesygeplejerskerne ikke har kunnet påtage sig at tilse barselpatienterne. I Nykøbing ansattes en sygeplejerske ekstra, således at der nu er 3 hjemmesygeplejersker og 1 afløser. De tilser også

Oversigt over hjemmesygeplejen i Thisted amt i 1961

	Folke- tal	Antal patienter	Antal besøg	Antal barselp.	Antal besøg	Befor- dring	Admini- stration
I Købstæder							
Thisted	8734						
Østlige distrikt		377	7569	0	0	cykle	komm.
Vestlige distrikt		283	7447	0	0	cykle	,,
		660	15016	0	0		
Nykøbing M.							
Nordlige distrikt	9301	222	5101	39	443	cykle	komm.
Midterste „		247	5379	21	228	cykle	,,
Sydlig „		294	6100	27	292	cykle	,,
		763	16580	87	963		
II Landkommuner							
A. Thisted lægekreds							
1. Fjerritslev og Hjortdal	3131	154	3050	23	237	cykle (+)	bil komm.
2. Kettrup-Gøttrup og Aggersborg	2335	220	4113	25	312	bil	sygeplejef.
3. Thorup-Klim og Vust	1991	260	2406	36	288	bil	sygeplejef.
4. Tømmerby-Lild	1779	207	3070	28	234	bil	komm.
5. Øsløs-Vesløs-Arup	1624	293	2389	29	197	bil	komm.
6. Hundstrup, Østerild og Hjardemål	1582	178	2981	14	94	bil	komm.
7. Hillerslev-Kåstrup og Sennels	2319	359	2976	18	124	bil	komm.
8. Nors-Tved	1409	268	3173	16	166	bil	sygeplejef.
9. Rær-Hansted-Vigsø	1352	359	3223	16	115	bil	sygeplejef.
10. V. og Ø. Vandet	1233	110	1314	12	121	bil	komm.
11. Thisted landsogn, Skinnerup og Tilsted	2750	154	2894	27	398	bil	komm.
12. Sjørring-Thorsted og Vang	2280	191	2408	34	195	bil	komm.
13. Hundborg-Jannerup	2149	147	2394	12	126	bil	komm.
14. Harring-Stagstrup og Skjoldborg-Kallerup	2325	208	2225	19	168	bil	komm.
15. Snedsted	2003	429	3938	31	273	bil	komm.
16. Nørhaa	710	115	1343	2	17	bil	sygeplejef.
17. Skyum-Hørdum	1794	257	3747	9	84	bil	komm.
18. Sønderhå-Hørsted	707	32	366	4	23	cykle k + s	
19. Hassing-Villerslev og Visby-Heltborg	1703	198	2086	12	112	bil	sygeplejef.
20. Bedsted-Grurup og Hvidbj.-Ørum-Lodbjerg	2733	312	3246	21	97	bil	komm.
21. Hurup	2532	156	3318	25	199	bil	komm.
22. Boddum-Ydby og Helligsø-Gettrup	2384	137	2659	15	76	bil	komm.
23. Vestervig-Agger	2747	118	1484	31	212	bil	sygeplejef.
24. Hvidbjerg-Lyngs og Søndbjerg-Odby	3786	468	5600	30	134	bil	komm.
25. Jegindø	719	184	1763	5	58	cykle	komm.
II A, tilsammen	50077	5514	68166	494	4060		
B. Morsø lægekreds							
1. Tødsø-Erslev	1501	143	2460	16	147	cykle	sygeplejef.
2. Sejerslev-Ejerslev-Jordsby	1709	410	6754	19	225	bil	sygeplejef.
3. Alsted-Bjergby, Flade-Sdr. Dråby, Galtrup-Ø. Jølby, Dragstrup-Skallerup og Solbjerg-Sundby	4738	288 ¹⁾	4116	19	96	bil	komm.
4. Karby-Hvidbjerg-Redsted	2557	192 ¹⁾	3954	23	227	bil	{ sygeplejef.
		197 ²⁾	2601	12	112	bil	{ m. fl.
5. Ø.-V. Assels og Ljørslev-Ørding	2355	595	5779	16	159	bil	komm.
6. Tæbr.-Outrup-Rakkeby og Frøsl.-Møllerup	1964	176	1791	16	140	bil	komm.
7. Lødderup-Elsø og Vejerslev-Blidstrup	2511	266	3420	21	118	bil	komm.
II B, tilsammen	17335	2468	34079	156	1384		
Købstæder, tilsammen	18035	1423	31596	87	963		
Landkommuner, tilsammen	67412	7982	102245	650	5444		
I alt	85447	9405	133841	837	6407		

barselpatienterne, således som også samtlige hjemmesygeplejersker i landkommunerne gør det.

40 af amtets 52 landkommuner har indført en for alle vederlagsfri ordning, der administreres af sognerådet. I de øvrige kommuner varetages administrationen af den stedlige sygeplejeforening. Nogle af kommunerne har slået sig sammen, således at der ialt findes 32 distrikter med tilsammen 34 hjemmesygeplejersker. Disse er alle autoriserede sygeplejersker, og det samme gælder for deres afløsere med undtagelse af to sygeplejersker, hvor sundhedsstyrelsen har dispenseret fra regelen. I enkelte små distrikter har sygeplejerskerne fungeret som afløsere for hinanden, men i de øvrige har man en anden sygeplejerske til afløsning i ferier og på fridage. Sygeplejerskerne og deres afløsere har alle gennemgået den årlige undersøgelse på tuberkulosestationen.

I omstående skema bringes en oversigt over hjemmesygeplejerskernes virksomhed. Kommunegrænser og tradition har som ventelig givet visse skævheder i arbejdets omfang, som man er opmærksom på. De enkelte hjemmesygeplejerskers faglige arbejde har været tilfredsstillende. Befordringen sker i byerne og i enkelte små landdistrikter på cykle, men ellers i bil.

I samarbejde med Dansk Sygeplejeråds Thisted amtskreds afholdt embedslægerne i november et fagligt møde for amtets hjemmesygeplejersker, sundhedssygeplejersker og jordemødre. Sundhedsplejerske Edel Jensen, Århus, indledte en drøftelse om »Diegivningens forberedelse og etablering«. I de sidste 3 år har man ialt holdt 7 sådanne faglige møder med hjemmesygeplejerskerne, som er mødt fuldtalligt op og har vist sig meget interesserede.

Husmoderafløsning

Husmoderafløsning benyttes meget i byerne. I Thisted ydede 13 husmoderafløsere hjælp i 263 tilfælde, og i Nykøbing ydede 10 hjælp i 273 tilfælde. I 15 landkommuner er der indført husmoderafløsning.

Hjemmehjælp til pensionister

Ved en lovændring af 1958 blev der åbnet adgang for kommunerne til at indføre en hjemmehjælpsordning for pensionisterne. I 1961 havde Thisted 15 og Nykøbing M. kommune 3 hjemmehjælpsker igang. Hjælpen omfang har været afhængig af behovet i det enkelte tilfælde og er givet op til 6 timer ugentlig, fordelt på 2 eller 3 dage. Den til hjemmehjælpskerne udbetalte løn udgjorde i Thisted 53.852 kr. og i Nykøbing 13.156 kr.

IV. Særlige foranstaltninger mod sygdomme

Tuberkulosestationernes virksomhed

omtales i særskilt afsnit side 41.

Vaccinationer

Koppevaccination udførtes af embedslægerne på 229 børn i byerne og 1061 børn på landet. De praktiserende læger koppevaccinerede 218 børn. 3 børn blev fritaget for koppevaccination. Af skolelægernes beretninger fremgår det, at 44 skolesøgende børn ikke er vaccineret mod kopper.

Calmettevaccination udførtes af enkelte af de praktiserende læger (på 37 børn), af nogle af skolelægerne samt i betydeligt omfang af tuberkulosestationen (se side 47).

Difteri- og stivkrampevaccination foretages med blandingsvaccine af de praktiserende læger og som regel i forbindelse med helbredsundersøgelserne af småbørn under 7 år. I byerne, hvor de fleste småbørn kommer regelmæssigt til disse undersøgelser, er vaccinationen ret godt gennemført, men på landet kniber det en del. I Thisted og Nykøbing fandt skolelægerne, at 3 % og på landet at 10 % af børnene ikke var difteri-vaccineret (1959: 13 %). Forældrene bør erindre, at difteri og stivkrampe er livsfarlige sygdomme, og at ikke mindst børn på landet kan risikere stivkrampeinfektion i sår og smålæsioner. — Mod stivkrampe alene vaccinerede de praktiserende læger 191 personer, overvejende voksne.

Kighostevaccination udførtes af de praktiserende læger på 399 børn (1960: 577).

Poliovaccination. For småbørns vedkommende foretages poliovaccination som led i helbredsundersøgelserne i lighed med difteri- og stivkrampevaccinationen.

Vaccination mod andre sygdomme (tyfus, paratyfus, pest, kolera m. v.) er kun foretaget i få tilfælde på folk, der skulle rejse udenlands.

Karantæneforanstaltninger

Karantænekommissionerne har ikke været i funktion i 1961.

Rottebekæmpelse

foretages systematisk i byerne og med vekslende interesse og held i landkommunerne, hvor særlig den bygningsmæssige rottesikring af landejendomme er vanskelig og ofte forsømmes.

Desinfektion

for offentlig regning foretoges ikke i år.

V. Forebyggende helbreds kontrol o. lign.

Omsorg for svangre og fødende

Under *mødrehjælpsinstitutionen* for Aalborg, Hjørring og Thisted amter oprettedes i 1957 et filialkontor i Thisted, som har konsultation 2 dage ugentlig. I Nykøbing M. holdes konsultation 1 gang ugentlig og i Hurup 2 gange månedlig. Institutionens formål er at give svangre kvinder og mødre med børn personlig, social og juridisk bistand samt råd og vejledning, derunder om den hjælp af økonomisk og lægelig art, der under svangerskabet og efter fødslen står til rådighed for dem selv eller til hjælp ved forfølgelsen af barnet, f. eks. juridisk bistand i faderskabssager, bistand i adoptionssager, bistand ved anbringelse af gravide kvinder og mødre med børn. Der hjælpes med spædbørnsudstyr. Der skaffes rekreati-
onsophold for mødre med småbørn, og i et vist omfang ydes direkte økonomisk støtte, herunder uddannelseshjælp til enligstillede mødre.

1. april 1960 – 1. april 1961 udgjorde det samlede antal henvendelser til filialkontoret 892 (847).

En betydningsfuld gren af institutionens virksomhed er arbejdet med at hjælpe de kvinder, der ønsker deres svangerskab afbrudt. Mødrehjælpsinstitutionen medvirker i overensstemmelse med lov af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v. til undersøgelse og afgørelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse foreligger. Læger og jordemødre har i henhold til lov af 1. oktober 1945 om svangerskabs-hyggiene pligt til at henvise patienter, der som grundlag for et ønske om svangerskabsafbrydelse anfører personlige, sociale eller økonomiske vanskeligheder, til mødrehjælpen. 56 kvinder henvendte sig med ønske om svangerskabsafbrydelse (1960: 40, 1959: 57, 1958: 63). Hos 14 af disse kvinder fandt samrådet indication herfor. Man har overfor de kvinder, der har fået afslag på deres ønske eller selv har frafaldet ønske om svangerskabsafbrydelse, søgt at sætte ind med økonomisk og personlig hjælp.

Lovgivningen om vederlagsfri svangerskabsundersøgelse og om adgang til mælkehjælp udnyttes i byerne i meget stor udstrækning. På landet er tilslutningen betydelig mindre.

Fødehem og fødeklিনikker findes ikke, men i amtets fire »små sygehuse« foregår en del fødsler, både normale og patologiske. I Thisted og Nykøbing sygehuse modtages normale fødsler som regel kun, når særlige sociale forhold taler derfor.

I sygehusene fandt i år 325 fødsler sted = 22,8 % af samtlige fødsler (1960: 22,3 %, 1959: 19,4 %, 1958: 21,1 %, 1957: 20,4 %, 1956: 19,2 %, 1955: 17,2 %, 1954: 18 %, 1953: 17 %, 1952: 15 %).

Om fødslerne fordelt indenfor amtets sygehuse fremgår følgende tal af sygehusenes skematiske årsberetninger fra 1. april 60 til 1. april 61:

1961

	normale fødsler	fødsler med komplikationer	aborter	antal indlagte patienter ialt
Thisted, kir. afd.	38-56	44-54	102-82	2578
Nykøbing M., kir. afd.	80-83	27-36	44-34	2117
Fjerritslev	38-27	2-7	7-10	365
Koldby	32-20	5-13	12-9	366
Vestervig	24-35	8-15	13-16	442
Hvidbjerg	16-15	8-9	2-6	121

Tabel 6. Uddrag af jordemødrenes fødselsprotokoller.

	1961	1960	1959	1958	1957
Antal fødende kvinder	1405	1364	1425	1474	1545
Antal fødte børn	1426	1383	1442	1490	1571
heraf { født udenfor ægteskab	56	58	45	46	52
{ på sygehus eller klinik	325	309	279	315	321
Fødselsvægt under 2500 gram	70	58	66	74	66
Uregelmæssigheder ved fødsler, ialt	13	19	18	27	20
Fødsler fuldendt ved naturen	1354	1336	1382	1431	1508
" " " tang	19	20	23	22	24
" " " fremtrækn. og vending	19	13	16	21	20
" " " kejsersnit	33	14	21	16	19
" " " skarpe instrumenter ..					
Samlet antal kvinder, der har fået bedøvelse	1281	1234	1303	1335	1371
Samlet antal kv., der har fået pituitrin e. l.	313	335	433	468	503

Sundhedsplejerskeordningen

omfatter købstæderne Nykøbing M. og Thisted med Thisted landsogn hertil knyttet. Der er ingen børneplejestationer og ingen sundhedsplejersker på landet.

Sundhedsplejerskernes virksomhed, som belyses i tabel 10, er meget påskønnet af mødrene og af sundhedsvæsenet.

Tabel 10. Sundhedsplejerskernes virksomhed

	Spædbørnsarbejde					Skole børns ar- bejde	Undervisning			
	Antal fødselsan- meldelser modtaget	Hjem, der straks har nægtet modtagelse	Under- tisynd 31/12 1961	Samlet antal besøg	Børn fyldt 1 år, der aldrig har været til helbreds- undersøgelse		Børnepleje kurser afh. k. t.		Andre af shpl. afh. kurser k. t.	
Thisted	157		147	3099		+			2	66
Nykøbing	131		122	2045	0	0				
Tilsammen 1961 ..	288		269	5144		+			2	66
Tilsammen 1960 ..	289	4	295	4901	1	+			2	28

Omsorg for mindre børn

Tilslutningen til de profylaktiske undersøgelser af børn i alderen 0–7 år er god i byerne, men ret lille på landet. Afstanden til lægen er en hindring på landet, og mangelen af sundhedsplejersker spiller sikkert også ind.

Aas børnehjem har plads til 32 børn i alderen 2–14 år og var omtrent fuldt belagt.

Søndbjerg børnehjem har plads til 36 børn i alderen 2–14 år. Gennemsnitsbelægning 33 børn.

Dronning Louises børnehave i Thisted opførtes i 1955 med plads til 60 børn. Trods betydelig overbelægning er der til stadighed en lang venteliste.

Nykøbing M. børnehave oprettedes i 1945 med plads til 50 børn under udmærkede forhold. Den er til stadighed fuldt belagt. Børnehaverne i Thisted og Nykøbing er statsunderstøttede. I begge byer ville der være god brug for en børnehave til.

Omsorg for børn i skolealderen

Skolevæsenet i Thisted

Skolelæge fru Else Kjærs beretning for skoleåret 1960–61 indgår i den skematiske oversigt, tabel 13.

Skoletandpleje indførtes i 1940 og blev foretaget af byens tandlæger efter forældrenes valg. På grund af konflikten mellem Dansk Tandlægeforening og kommunalbestyrelserne ophørte skoletandplejen fra august 1956. Dette var til stor skade for børnenes tænder, idet det viste sig, at alt for få forældre selv sørger for at få børnenes tænder efterset og istandsat. Byrådet vedtog derfor fra august 1958 at indføre en midlertidig tandplejeordning for skolebørnene, hvor forældrene kan få refunderet størstedelen af udgifterne ved børnenes behandling hos hjemmets tandlæge. Kun halvdelen af borgerskolens elever sørger for tandlægeeftersyn under denne ordning. Det føles derfor beklageligt, at byrådets flertal ikke har kunnet gå ind for indførelsen af den bedre skoletandpleje, som kunne opnås ved indretning af en skoletandklinik og ansættelse af en skoletandlæge.

Intelligensmålinger og læseprøver foretages af en specialuddannet lærerinde. Særundervisning påbegyndtes i 1942 for svagtbegavede og i 1946 for læseretaderede (»ordblinde«) elever.

Skolens idrætsbaner er anvendelige, men ikke ideelle. I sommermånederne drives skolebadning på det kommunale søbad. Om vinteren får børnene brusebad efter gymnastiktimerne, men der gives ikke regelmæssige renselsesbade, idet man mangler lokaliteter hertil. Planerne om at ind-

Tabel 13.

Uddrag af skolelægeindberetninger for skoleåret 1960/61

	Antal elever i sk. med fast lægebesøg mindst een gang om ugen			Antal elever i sk. uden fast lægebesøg			Antal elever ialt		
	Købstæderne			Landkommunerne					
	1. kls.	7. kls.	smtl. kls.	1. kls.	7. kls.	smtl. kls.	1. kls.	7. kls.	smtl. kls.
1. Antal elever	253	576	3824	1413	1191	9839	1666	1767	13663
5. Antal ikke koppevacc.	7	4	29	2	3	15	9	7	44
6. " " difterivacc. 3. gang	29	35	117	229	115	1107	258	150	1224
7. " " poliovacc. 4. gang	59	4	133	135	5	319	194	9	452
8. a) Antal tub. pos. efter tub. infektion.....	2	7	46	3	8	74	5	15	120
b) " calmettevacc. før skolegangens beg.	46	407	2009	63	604	2120	109	1011	4129
c) " " efter skoleg.'s beg....	170	146	1606	1079	504	5839	1249	650	7445
Heraf i indeværende skoleår.....	169	3	218	1074	20	1206	1243	23	1424
9. a) Antal spontane invertorer .. nyerkendt	0	0	3	0	0	0	0	0	3
b) " elever med baciludskil... nyerkendt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antal elever med:									
10. Adipositas (efter klinisk skøn)... ialt	2	28	146	22	65	465	24	93	611
11. Hjertelidelser (klinisk sikre) ialt	1	1	11	2	1	21	3	2	32
12. Asthma nyerkendt	4	1	5	0	1	4	4	1	9
Ialt	5	1	16	4	8	45	9	9	61
13. Epilepsi og epilept. ækvivalenter ialt	2	3	13	4	3	21	6	6	34
14. Pareser efter polio nyerkendt	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Ialt	0	5	16	2	4	18	2	9	34
16. Udtalte taleforstyrrelser, som indicerer særlig foranstaltning	2	1	22	6	4	30	8	5	52
17. Syn 6/18 på bedste øje efter korrektion	0	0	1	1	1	12	1	1	13
21. Diabetes nyerkendt	0	0	1	1	0	3	1	0	4
Ialt	0	1	7	1	0	7	1	1	14
23. Antal elever med over 30 sygedage	8	4	57	9	2	56	17	6	113

rette skolebadning i en projekteret offentlig tilgængelig badeanstalt ved borgerskolen må betragtes som definitivt skrinlagt, efter at byrådet gik imod badeudvalgets indstilling herom og vedtog, at byens badefond på ca. en kvart million kr. skulle bruges til andre formål.

Skolevæsenet i Nykøbing M.

Skolelæge Poul Vogensens beretning for skoleåret 1960–61 indgår i den skematiske oversigt, tabel 13. Skolevæsenet har lokaler beregnet til skoletandklinik, men en skoletandlæge er endnu ikke ansat.

Særundervisning påbegyndtes i 1954 og blev fra 1957 overdraget til en af viceskoleinspektørerne, som har uddannet sig dertil. Der er oprettet en specialklasse for tunghøre og talelidende børn, som også har modtaget nogle elever fra landkommunerne.

Skolebespisning blev givet ved privat foranstaltning i januar, februar og marts med to retter varm mad. 20 børn bespistes daglig og 90 hveranden dag.

Skolevæsenet i landkommunerne

Ifølge amtsskolekonsulentens beretning var der i amtets landkommuner ved årets udgang 9576 undervisningspligtige børn (1937: 8878).

Der fandtes 7 købstadordnede skoler, heraf 5 med realafdeling. Desuden findes private realskoler i Hurup og Hvidbjerg samt 7 friskoler.

Gennemførelsen af skoleloven af 7. juni 1958 har styrket befolkningens ønske om at oprette større skoler med årgangsdelte klasser og alsidigt sammensat lærerstab. I årets løb nedlagdes 10 små skoler; under opførelse var 12 skoler og betydelige skoleudvidelser foruden 6 skoler, som toges i brug i årets løb. Skolevæsenet lider stadig under meget følelig mangel på lærerkræfter, idet 80 af embederne, d.v.s. 19,5 % var vakante ved årets udgang.

Der er *skolelæger* ved alle skolerne. Landkommunerne er opdelt i 7 skolelægedistrikter, hver med mellem ca. 1000 og 1500 børn. I tre distrikter virker skolelæge Poul Malmstrøm som skolelæge for godt 5000 børn; han driver ikke lægepraksis i modsætning til de øvrige skolelæger. Skolelægerne har sekretærer til journalføring o. l., men det bør tilstræbes, at uddannede sundhedsplejersker ansættes som medhjælp ved skolelægearbejdet.

Skolelægerne undersøgte, som det fremgår af tabel 13, i skoleåret 1960–61 henvend titusinde elever i landkommunerne. 74 af disse var tuberkulinpositive efter gennemgået tuberkuløs infektion. Alle tuberkulinpositive børn i 1. klasserne og afgangsklasserne røntgenfotograferes i røntgenvognen, og skolernes lærere og øvrige personale skal være under årlig tuberkulosekontrol. Skolelægernes arbejde gennemførtes i øvrigt efter de sædvanlige retningslinier. Det påvistes, at godt 10 % af børnene ikke var vaccineret mod difteri og stivkrampe; skolelægernes henstilling

til børnenes forældre om at sørge for, at denne vigtige sygdomsforebyggende foranstaltning gennemføres, bliver som regel fulgt.

I 1955 påbegyndtes *særundervisning* af elever, som på grund af svag begavelse, ordblindhed eller dårligt syn og hørelse ikke kan følge den almindelige undervisning. Det drejer sig om ca. 600 børn, eller 6,5 % af samtlige skolebørn. Konsulenten for særundervisningen i Thisted amt, E. K. Johansen, bemærker i sin beretning, at der endnu er et stykke tilbage, før denne undervisningsform er fuldt udbygget. For særlig svagt begavede børn er der i efteråret 1961 under Forsorgscentret for Nordjylland oprettet en externatskole i Fjerritslev med 18 elever. Forhandlinger vedrørende oprettelse af externatskole i Thisted var ved årets slutning ikke tilendebragt, da det viste sig vanskeligt at finde egnede lokaler, indtil en ny skole kan bygges.

Omsorg for unge

Under tilsyn af børneværnsudvalget i Thisted var i 1961: 34 børn og unge efter forsorgslovens kap. VII og 16 efter kap. IX.

Under tilsyn af børneværnsudvalget i Nykøbing M. var 74 børn og unge efter forsorgslovens kap. VII. Antallet af børn inddraget under børneværnsforsorg iflg. lovens § 130 var 26, og i henhold til § 131 13.

Thisted byråd oprettede i 1955 en fritidsklub, som i vinterhalvåret holdes åbnet 3 aftener ugentlig for drenge og piger i 14-18 års alderen og har over 300 medlemmer. I Hurup findes også en fritidsklub.

Omsorg for gamle og kronisk syge

Thisted alderdomshjem har plads til 59 personer og har været fuldt belagt. Til de dårligste patienter er indrettet 3 sygestuer med ialt 6 sengepladser. En aldersrentebolig med 24 lejligheder var fuldt optaget og flere er under opførelse. I Krejbergers stiftelse bor 4 og i håndværkerstiftelsen 10 personer.

I det under socialministeriet oprettede alderdomshjem for flygtninge i Dragsbæk ved Thisted er der plads til ca. 80 personer, hvoraf nogle bor på 2 sengsstuer.

Nykøbing M. alderdomshjem har plads til 70 personer og har været fuldt belagt. Til de dårligste patienter er der 20 sengepladser, som dog ikke er samlet i en særlig afdeling.

På kommunens initiativ findes 50 aldersrentepladser indrettet i nybygninger. I byen er der 7 private stiftelser med plads til ca. 75 personer.

Landkommunerne. I 27 af amtets 52 landkommuner findes alderdomshjem, hvoraf de fleste er opført eller udvidet og moderniseret efter krigen. I enkelte tilfælde har 2 eller 3 kommuner i fællesskab opført et

alderdomshjem, således at dette spørgsmål er løst for 30 landkommuners vedkommende.

Efter at man i Thisted amt i nogle år ikke har haft noget *plejehjem for kronisk syge*, påbegyndte diakon Ingemann Larsen ombygning af den nedlagte skole i Bedsted til »Bedsted Syge- og hvilehjem«, som man begyndte at tage i brug i årets løb. – Amts- og byrådenes arbejdsudvalg fortsatte planlægningen af en offentlig plejeinstitution beliggende ved det nye sygehus i Nykøbing M.

Afvænningsforanstaltninger

Narcomani er forholdsvis sjælden i denne del af landet, og det er muligt at føre ret nøje kontrol med hvert tilfælde.

Da antabus-behandlingen af alkoholikere kom frem for en halv snes år siden, påbegyndtes dette arbejde af dertil nedsatte udvalg i Thisted og Nykøbing. I de senere år varetages behandlingen af alkoholikere som oftest af vedkommendes egen læge.

Erhvervshygiejne og arbejderbeskyttelse

Intet at bemærke.

VI. Offentlig hygiejne

Sundhedsvedtægter

Thisted. Sundhedsvedtægten er stadfæstet den 17. juni 1955 og tillæget ang. mælk og fløde den 25. juni 1955. Regulativet for kødkontrol er stadfæstet den 20. december 1932 med ændringer af 14. oktober 1938.

Sundhedskommissionen har ved skriftlig votering behandlet 14 sager. Ifølge reglerne for opbevaring og forhandling af dybfrosne færdigtillberedte kødretter i kolonialforretninger o. l. godkendtes 5 forretninger hertil.

Boligtilsynet: ingen sager.

Nykøbing M. Sundhedsvedtægten er stadfæstet den 2. juli 1927 og er således 34 år gammel og meget forældet. Man har udarbejdet forslag til en ny sundhedsvedtægt. Et tillæg til sundhedsvedtægten ang. mælk og fløde er stadfæstet den 11. juli 1951.

Sundhedskommissionen har holdt 5 møder og behandlet 96 sager. Den godkendte 6 forretninger til forhandling af dybfrosne kødretter.

Boligtilsynet: 3 sager.

Landkommunerne. En »Sundhedsvedtægt for landkommunerne på Mors« trådte i kraft i 1951 (stadfæstet d. 8. februar 1951) og »Sundhedsvedtægt for landkommunerne i Thisted lægekreds« trådte i kraft i 1952 (stadfæstet d. 17. juli 1952). Et tillæg til deres afsnit om mælk og fløde (§§ 35–44 incl.) er af indenrigsministeriet stadfæstet d. 25. august 1955.

Særlige mælkevedtægter findes i Hurup, Vestervig-Agger og Skyum-Hørдум kommuner.

Sundhedskommissionernes virksomhed samt antallet og arten af de sager, som er behandlet, fremgår af tabellerne 11 a og 11 b, som er sammendrag af sundhedskommissionernes skematiske årsberetninger. Af landkommunernes 52 sundhedskommissioner har 27 holdt møder (31) og 11 på anden maade haft sager til behandling. Der var således 14 sundhedskommissioner, der ikke viste livstegn i årets løb.

9 læger og 9 dyrlæger er medlem af sundhedskommissionerne, oftest formænd. Embedslægerne har medvirket i en række sager angående vandforsyning, spildevandsafløb, boliger, levnedsmidler, mælkekontrol, pelsdyrfarme og lejrpladser. Specielt har kredslægen i forbindelse med politimesteren i Nykøbing M. medvirket i en sag angående forurening

af mange vandløb på Midt- og Vestmors. Der er afholdt flere møder med sundhedskommissionerne og lodsejerne.

I efteråret afholdt embedslægerne for 14. gang det årlige fællesmøde for amtets sundhedskommissioner. Direktøren for Københavns Grundejeres Renholdningsselskab, civilingeniør Sv. Seitzberg, gav en fyldig redegørelse for emnet: dagrenovation og belyste bl. a. papirsækkemetodens og andre metoders hygiejniske fortrin og mangler. Fyens Sækkekompagni medvirkede med en film og med udstilling af papirsække og sækkeholdere. Mødet havde ca. 75 deltagere og forløb livligt.

Tabel 11 a. Sundhedskommissionernes virksomhed i 1961

	By- kommu- ner	Landkommuner	
		m. bymæss. bebyggelse med over 2000 indbygg.	øvrige
1. Antal kommuner ialt	2	1	51
2. „ „ uden sundhedsvedtægt ..			
3. „ sundhedskomm., som har holdt møder	1	1	26
4. „ „ „ ikke har holdt møder, men be- handlet sager .	1		11
5. „ aktive sundhedskommissioner (3 + 4)	2	1	37
6. „ møder ialt	7	1	47
7. „ behandlede sager ialt	97	5	127
8. „ sundhedskommissioner, i hvis møder embedslægen har deltaget	1		8
9. „ møder, hvortil embedslægen har været indvarslet	5		9
10. „ sundhedsvedt. stadfæstet før 1934 ..	1		
11. „ „ „ 1934—47 ..			
12. „ „ „ 1948 ell. se- nere	1	1	51
13. „ kommuner, som ikke har inds. beretn.			

Tabel 11b. Sager behandlet af sundhedskommissionerne i 1961

Antallet af behandlede sager angående	Bykommuner		Samtlige landkommuner	
	Thisted	Nykøbing	med bymæssig bebyggelse over 2000 indb.	øvrige
Udryddelse af skadedyr i beboelsesrum m. v.				1
Føde- og plejehjem		1		
Skoler, børnehaver m. v.				
Vandforsyning		12		10
Afløb for spildevand	4	20	1	18
Levnedsmidler	6	16		14
Mælkekontrol		7		4
Stalde, husdyrhold, møddinger m. v.		2	1	9
Bagerier, brødudsalg og iskonditorier m. v.		7		3
Fisk, vildt, fjerkræ m. v.		2		8
Restaurationskøkkener		2		
Boliger		3		13
Soverum for medhjælpere og lærlinge				
Logihuse og svendehjem				
Sommerlejre (teltlejre), vandrehjem		1		5
Beboelsesvogne o. l.				
Svømmebassiner, badeanstalter og badestrande				
Sundhedsfarlige virksomheder		1		1
W.C., latriner og pissoirer				11
Lossepladser			1	5
Renovationsudførsel			1	6
Pelsdyrfarme		4		11
Garager				
Barber- og frisørstuer		1		
Kirkegårde				
Andre forhold	4	16		10

Drikkevandsforsyning

Thisted vandværk har 11 boringer af forskellig dybde (12–30 m). Middelvandforbruget pr. indbygger pr. døgn var 327 liter (300). I 1937 var det 137 liter.

Da byens drikkevand, som omtalt i tidligere medicinalberetninger, ikke var tilfredsstillende i bakteriologisk henseende, idet man af og til kunne påvise colibakterier, gennemførte sundhedskommissionen i 1957 en række forholdsregler for at sanere forholdene. Siden da er der månedlig taget vandprøver fra samtlige boringsgrupper til bakteriologisk undersøgelse; de har alle vist colifrit vand og ingen eller et fåtal kim.

Nykøbing M. vandværk, som fik vandindvindingsret ved landvæsenskommissionskendelse af 10. januar 1952, har 18 ca 30 m dybe boringer i en eng, der i flere af årets måneder omdannes til en sø. Vandet iltes ved elektroblæser og passerer et sand- og koksfilter. Middelvandforbruget pr. indbygger pr. døgn var 345 liter (354). De månedlige bakteriologiske vandanalyser viste sig alle tilfredsstillende.

Landkommunerne. Der findes 108 vandværker, hvoraf 74 i Thisted

lægekreds og 34 på Mors. De anvender alle grundvand og er forsynet med automatisk pumpe og hydrofor undtagen Fjerritslev, Sundby Mors, Hornstrup mark og Gøttrup vandværker, som har højdebeholdere. Nogle vandværker ilter og filtrerer vandet (Klitmøller, Snedsted, Hurup, Alsted, Ørding, Øster Jølby, Solbjerg og Sundby Mors), medens langt de fleste kan anvende råvandet, som det er. Nogle vandværker blev udvidet med nye borer, og der må lægges vægt på, at det foregår under sundhedskommissionens og embedslægernes hygiejniske kontrol.

Sundhedsvedtægterne påbyder, at vandværkernes vand undersøges bakteriologisk og kemisk mindst 1 gang årligt. De fleste vandprøver er undersøgt i Quists laboratorium, Aarhus, nogle i Hygiejnisk Instituts laboratorium, København. I nedenstående oversigt er resultaterne af de bakteriologiske analyser opført. Hvor der fra et vandværk foreligger flere analyser, er den dårligste medtaget i tabellens øverste halvdel.

Vandværker i Thisted amts landkommuner.

Oversigt over vandanalyser i 1961

	Thisted lægekreds	Morsø lægekreds	Ialt
Antal vandværker ialt	74	34	108
„ „ undersøgt	74	33	107
Antal vandværker med:			
Kimtal under 100	72	24	96
„ mellem 100 og 1000	2	6	8
„ over 1000	0	3	3
Coli-aerogenes	5	7	12
Escherichia coli	1	2	3
Antal vandprøver undersøgt	77	37	114
Antal vandprøver med:			
Kimtal under 100	75	27	102
„ mellem 100 og 1000	2	7	9
„ over 1000	0	3	3
Coli aerogenes	5	7	12
Escherichia coli	2	2	4

Hornstrup mark vandværk i Sennels kommune viste i år i 2 prøver *Escherichia coli*. Man har tidligere forsøgt at sanere dette vandværk, som får vand fra en brønd. Kogning af vandet og teknisk assistance påbødes.

Sundby Thy, Husby, Taabel, Krik og Fjerritslev vandværker viste laktoseforgærende bakterier af aerogenes type. I omprøver fra de to sidstnævnte vandværker fandtes ingen coli.

Hvidbjerg Mors vandværk, som viste forhøjede kimtal og coli-aerogenes, blev ombygget med ny boring, som viste sig tilfredsstillende. Vandværket fik vandindvindingsret ved landvæsenskommissionskendelse.

Karby vandværks vand havde høje kimtal og *Escherichia coli*. Kogning af vandet blev påbudt. Efter reparation af vandværket viste en ny prøve tilfredsstillende forhold.

Bjergby vandværk viste meget høje kimtal, hvorfor teknisk assistance blev tilrådet.

Sundby Mors vandværks vand indeholdt mange kim og en del laktoseforgærende bakterier. Teknisk assistance blev tilrådet.

Tøving vandværk er det eneste, som trods påmindelse herom har undladt at indsende den i sundhedsvedtægten krævede årlige vandprøve til laboratorieundersøgelse.

Mejeriernes brugsvand

Af amtets 35 landmejerier får 3 vand fra stedets vandværk, medens de øvrige har egne boreriger eller – sjældnere – brønde. I medfør af sundhedsvedtægten undersøgtes prøver af samtlige mejeriers brugsvand på nær 1 mejeri – A/M »Jølby« – som trods påmindelse undlod at indsende vandprøve. Kredslægen bemærker, at dets vand plejer at være af dårlig kvalitet.

Mejerier i Thisted amts landkommuner.

Oversigt over vandanalyser i 1961

	Thisted lægekreds	Morsø lægekreds	Ialt
Antal mejerier ialt	26	9	35
„ „ undersøgt	26	8	34
„ vandprøver	26	10	36
„ mejerier med:			
Kimtal under 100	25	7	32
„ mellem 100 og 1000	1	1	2
„ over 1000	0	0	0
<i>Coli aerogenes</i>	1	1	2
<i>Escherichia coli</i>	0	1	1

Brøndene i landkommunerne

har ikke været genstand for systematisk undersøgelse. På opfordring har embedslægerne ladet undersøge vandprøver fra 8 brønde ved skoler, lejrpladser eller hos private.

Kontrol med næringsmidler

Epidemisk sygelighed er ikke forekommet blandt personalet i virksomheder, der er beskæftiget med fremstilling og distribuering af næringsmidler.

A. Kødonktrol

Ved det offentlige slagtehus i Thisted, som er bortforpagtet til Thisted Andels-Svineslagteri, varetages kødkontrollen af slagteriets dyrlæger. I Nykøbing M. varetages kødkontrollen af dyrlægerne ved Morsø Andelsslagteri, der visse dage om ugen stiller plads til rådighed for byens slagtere og sørger for den nødvendige kølehusplads.

I medfør af de af byrådene i Thisted og Nykøbing vedtagne tillæg til regulativet for kødkontrol, som giver købmænd adgang til at forhandle dybfrosne kødretter fra frostkonservatorer i deres butikker, når disse opfylder visse betingelser, gaves i Thisted 5 og i Nykøbing 6 sådanne tilladelser.

B. Mælkekontrol

Thisted og Nykøbing M.

Vedrørende købstædernes mælkekontrol henvises til oplysninger i tabel 12a. Ifølge sundhedsvedtægternes bestemmelser må der i begge byer kun forhandles varmebehandlet konsummælk.

Det gennemsnitlige mælke- og flødeforbrug pr. indbygger i Thisted var i 1961 155 liter. For 6 år siden var det 182 liter. Af sødmælk alene var forbruget 128 liter. I Nykøbing M. var forbruget af sødmælk 125 liter pr. indbygger.

Fra stadsdyrlægernes beretninger – jfr. tabel 12a – kan iøvrigt anføres:

Stadsdyrlægen i Thisted bemærker, at mælkens og flødens hygiejniske kvalitet var noget forbedret i 1961, og at der specielt var fremgang for den højpasteuriserede løsmålmælk.

Stadsdyrlægen i Nykøbing anfører, at den hygiejniske kvalitet af mælken og fløden i år var omtrent som i 1960.

Flaskerensning: I Nykøbing undersøgtes kimtallet i 156 rensede flasker, hvoraf 92 % viste sig helt eller næsten sterile (1960: 92 %). 4 % af flaskerne var nogenlunde rensede, og 4 % indeholdt så mange bakterier, at de måtte betegnes som dårligt rensede. – I Thisted undersøgtes 230 rensede flasker, hvoraf 81 % viste sig helt eller næsten sterile. 4 % af flaskerne var nogenlunde rensede, og 15 % viste sig dårligt rensede.

Tabel 12 a.

Mælkekontrol, byerne.

	Thisted	Nykøbing M
Antal mejerier	2	2
„ mælkeudsalg	9	17
„ vogne	8	11
„ børnemælksgårde		
Dagligt salg i liter af:		
varmebehandlet sødmælk	3520	3195
kærnemælk	490	398
børnemælk	0	0
<i>Besætningskontrol:</i>		
Antal dyrlægeundersøgte køer månedlig	1769	972
„ tilfælde af yverbetændelse	683	292
„ „ „ børliedelser	9	3
„ „ „ andre sygdomme	21	10
<i>Leverandørmælken:</i>		
Reduktaseprøver under I kl. *) (pct. af udtagne prøver)	12	19
Pos. brucellaantistofreaktion („ „ „ „)	0	0
„ „ „ („ „ unders. besætn.)		
<i>Handelsmælken:</i>		
Over 25000 kim pr. ml. (pct. af udtagne prøver)		
pasteuriseret mælk	19	40
lav „ „	27	8
stassaniseret „		
Coliforme bakterier i 0,1 ml. (pct. af udtagne prøver)		
pasteuriseret mælk	10	20
lav „ „	26	4
stassaniseret „		
Fosfatasepositive prøver (pct. af udtagne prøver)	1	1
<i>Spiseis:</i>		
Over 100000 kim pr. ml. (pct. af udtagne prøver)	0	
Coliforme bakterier i 0,1 ml. (pct. af udtagne prøver)	30	

*) I klasse = affarvningstid mindst 4½ time.

Landkommunerne

Af disse har *Hurup, Vestervig-Agger og Skyum-Hørstum kommuner* en mælkevedtægt i lighed med købstæderne, ifølge hvilken konsummælksbesætningerne dyrlægekontrolleres månedlig, og konsummælk og -fløde underkastes regelmæssig laboratoriekontrol. Resultaterne findes opført i tabel 12b.

Tabel 12b.

Mælkekontrol i 3 landkommuner.

	Hurup	Vestervig- Agger	Skyum- Hørdum
Antal mejerier	1	1	1
„ mælkeudsalg	2	1	2
„ vogne	2	2	2
„ børnemælksgårde	0	0	0
Dagligt salg i liter af:			
varmebehandlet sødmælk	900	460	350
kærnemælk	100	60	50
børnemælk	0	0	0
<i>Besætningskontrol:</i>			
Antal dyrlægeundersøgte køer månedlig	160	108	50
„ tilfælde af yverbetændelse	18	20	23
„ „ „ bølidelser	3	0	2
„ „ „ andre sygdomme	0	0	1
<i>Leverandørmælken:</i>			
Reduktaseprøver under I klasse (pct. af udtagne prøver)	25	25	0
Pos. brucellaantistofreaktion („ „ „ „)	0	0	0
„ „ „ („ „ unders. besætn.)			
<i>Handelsmælken:</i>			
Over 25000 kim pr. ml. (pct. af udtagne prøver)			
pasteuriseret mælk	25	73	0
lav „ „			
stassaniseret „			
Coliforme bakterier i 0,1 ml. (pct. af udtagne prøver)			
pasteuriseret mælk	12	18	9
lav „ „			
stassaniseret „			
Fosfatasepositive prøver (pct. af udtagne prøver)	0	0	0
<i>Spiseis:</i>			
Over 100000 kim pr. ml. (pct af udtagne prøver)			
Coliforme bakterier i 0,1 ml. (pct. af udtagne prøver)			

For de øvrige landkommuner gælder sundhedsvedtægtens almindelige bestemmelser i afsnittet om mælkekontrol §§ 35-48.

Ifølge § 47 skal sundhedskommissionen hyppigt lade foretage laboratorieundersøgelse af den mælk og fløde, som forhandles i kommunen. Med hjemmel i denne bestemmelse fik embedslægerne i 1956 sundhedskommissionernes tilslutning til laboratorieprøver 12 gange årligt, hvilket er fortsat siden. Det påhviler tillige sundhedskommissionen jævnligt at lade foretage eftersyn af mejerierne, mælkeudsalg og vogne m. m. De fleste sundhedskommissioner og sogneråd har tilsluttet sig embedslæ-

gernes forslag om eftersyn af landmejerierne ved stadsdyrlægerne i Thisted og Nykøbing M. Ved arbejdets tilrettelæggelse og bedømmelse af laboratorieprøvernes resultater har stadsdyrlægerne samt veterinærinspektør Leth Jørgensen, Aarhus, ydet værdifuld bistand. I tidsskriftet »Sundhedsplejen« har veterinærinspektøren og amtslæge Folke i juni 1959 offentliggjort resultaterne for årene 1954–58 i en artikel: »Om kvaliteten af konsummælk fra landmejerier«.

Undersøgelserne har vist, at den hygiejniske kvalitet af konsummælk fra landmejerierne ikke er så god som bymejeriernes, der er underkastet offentlig mælkekontrol. Men for landmejeriernes vedkommende i Thisted amt kan man se, at mælkens og flødens hygiejniske standard er forbedret ikke så lidt i disse år.

Stadsdyrlægerne i Thisted og Nykøbing har foretaget en opgørelse for hvert enkelt landmejeri, således at de enkelte mejeriers resultater kan sammenlignes. Embedslægerne udsendte i 1960 et sådant hæfte med samtlige mejeriers resultater til mejerierne og til de pågældende sundhedskommissioner.

C. Diverse

I købstæderne har stadsdyrlægerne sammen med politiet foretaget mindst 4 eftersyn årligt af mælkeudsalg, slagter- og viktualieforretninger. Der er givet en del mundtlige pålæg om bedre installationer, vedligeholdelse og renlighed. I landkommunerne i Thisted politikreds efterses levnedsmiddelforretninger og resaurationskøkkener jævnligt af politiet, som i årets løb har foretaget 412 sådanne eftersyn i byen og på landet.

Kontrol med østers. Som omtalt i tidligere beretninger påbegyndtes i 1947 forsøg med kloring af det vand, som fra Klosterfjorden ved Nykøbing M. ledes ind i »Limfjordsøsterskompagniet«s opbevaringsbassiner. Man tilsatte luftformig klor i en koncentration på 3 mg%, hvilket som regel er tilstrækkeligt. De i årets løb tagne 26 sæt vandprøver fra 6 bestemte steder i bassinerne viste sig tilfredsstillende, men i 2 af sættene var kloringseffekten dog ikke helt tilstrækkelig. Østerskompagniets arbejdere undersøges af kredslægen og kontrolleres i særdeleshed med henblik på smitsomme tarmsygdomme (tyfus, paratyfus m. v.), der ikke er forekommet i beretningsåret. Fra virksomhedens hoveddepot i København undersøges prøver af østers bakteriologisk af Statens Seruminstitut.

Bolighygiejne, gader, anlæg m. v.

I Thisted opførtes 47 nye huse med ialt 57 lejligheder (1960: 90, 1959: 116, 1958: 21, 1957: 43, 1956: 10, 1955: 8, 1954: 13, 1953: 54, 1952: 37, 1951: 17, 1950: 16, 1949: 75), og der nedlagdes i årets løb 10 lejligheder. Siden krigen er lejlighedernes antal forøget med ca. 750, men tiltrods for, at folketallet siden 1939 kun er steget med ca. 1000, er der stadig mangel på lejligheder.

I *Nykøbing M.* opførtes 76 huse med 86 lejligheder (1960: 65, 1959: 63, 1958: 58, 1957: 10, 1956: 40, 1955: 30, 1954: 65, 1953: 28, 1952: 69, 1951: 26). 19 lejligheder nedlagdes. Boligsituationen er endnu ikke god, idet der stadig er mange dårlige og overbefolkede huse i de centrale dele af byen. En del af byens vestlige gader er meget lavt beliggende, og regulære oversvømmelser forekom ikke så sjældent. Et afvandingsprojekt, som påbegyndtes i 1956, har forbedret forholdene kendeligt.

Begge byer har velindrettede offentlige legepladser.

I *landkommunerne* og ikke mindst i stationsbyerne bygges der ret livligt, og der er her næppe nogen egentlig boligmangel. Men mange gamle huse på landet er dårligt byggede og meget fugtige.

Idræt, friluftsliv og badning

Begge byer har store idrætsforeninger og et velindrettet stadion. *Nykøbings* badestrand på Ørodde – kun 1 km fra byens centrum – er udmærket og veludstyret med badekabiner, toiletter og affaldskasser. Badevandets bakteriologiske forhold har vist sig tilfredsstillende. Her og på Refshammer findes byens to kommunale lejrpladser. I år anlagdes en privat, særdeles velindrettet lejrplads nær ved stadion. Dens afløbsforhold har været vanskelige at ordne tilfredsstillende, hvorfor spørgsmålet har været forelagt sundhedsstyrelsen.

Thisted kommunale søbad er velindrettet, men vandet forurenes ofte slemt, særlig fra kloakudløbene i havnen og øst for den, hvor der ikke er rensningsanlæg. De i sommerens løb udtagne prøver af badevandet gav dog ikke anledning til at nedlægge forbud mod badning.

Der findes stadig ikke nogen offentlig varmtvandsbadeanstalt i de to byer. Thisted byråd hensatte for en del år siden godt to hundrede tusind kroner til dette formål, og man lod udarbejde et projekt for en mindre badeanstalt med bruser og badstuebad i tilknytning til Vestre skole, idet man for år tilbage har nedlagt skolens badelokaler. Ved byrådets behandling af sagen i august 1961 gik flertallet imidlertid imod forslaget og imod, at der overhovedet skal indrettes en badeanstalt i Thisted. Man besluttede at anvende »badefonden« til andre formål.

I *landkommunerne* er der idrætspladser i alle sogne, som regel nær ved skolerne.

Lejrpladser: Som nævnt anlagdes en god, privat lejrplads i Nykøbing, og der findes nu 15 større eller mindre lejrpladser i amtet. Ved planer om nye lejrpladser kræves bl. a. godkendelse fra sundhedskommission og embedslæger, der havde 4 sådanne forslag til udtalelse i årets løb.

Ulemper forårsaget af lugt, røg, støv, støj o. l.

Limfjords Østers-Kompagniet på Ørodde ved Nykøbing har i perioder ret store mængder muslingeskaller ophobet, som på varme dage kan give anledning til flueplage og lugt.

En nyindrettet fiskemelsfabrik i Amtoft gav anledning til klage over stank. Under fabrikkens videre udbygning har man taget hensyn til de krav, som sundhedskommissionen og arbejdstilsynet i forening har fremsat.

Kloakering

Thisted. To af byens kloakker har udløb til havnen, hvor vandet på dage med stillestående vand eller svag sydøstlig vind er stærkt forurenet af ekskrementer, præservativer m. m. Publikum klager ofte og ganske berettiget over disse forhold i fiskerihavnen, hvor fisk opbevares i hyttefæde. Man har planer om omlægning af kloaksystemet og er igang med opfyldning af et areal øst for havnen, hvor et rensningsanlæg vil kunne placeres.

Nykøbing M. Byens største kloak, som modtager afløb fra de to trediedele af byen, munder ud 1½ km nordøst for byens badestrand ved det såkaldte »Epidemihus«. Her blev et mekanisk rensningsanlæg, som også skal modtage spildevandet fra det nye sygehus, taget i brug i 1959. Byens øvrige kloakker er også forsynet med rensningsanlæg, som dog gennemgående er for småt dimensionerede og lidet effektive.

Septictanke og sivebrønde tillades i de to byer kun udenfor de kloakerede områder og kun sjældent.

Landkommunerne. I Karby på Mors påbegyndtes en større kloakering med mekanisk og biologisk rensningsanlæg. Omlægning af kloaksystemerne i Bedsted og Hundborg skred godt frem. I adskillige kommuner er kloakanlæg under projektering.

I anledning af fremkomne klager over forurening af flere vandløb i Nord-, Midt- og Vestmors, hvortil spildevandet ledes urenset fra mejerier og landsbyer, efterså politimesteren og kredslægen forholdene og indledte et samarbejde med egnens sogneråd, sundhedskommissioner, mejeribestyrrelser m. fl. med henblik på en forbedring af forholdene.

I Thisted amt findes 25 kloakrensningsanlæg, hvoraf 3 med biologisk filter, som står under landbrugsministeriets kontrol 2 gange årlig. Der udtages prøver af deres tilløb og afløb hver halve time en dag igennem, og embedslægerne fører tilsyn hermed og bemærker forureningsgraden af det modtagende vandløb. I nogle tilfælde viste det sig herved, at rensningsanlæggene ikke bliver passet godt nok.

Dag- og natrenovation

Thisted. Natrenovation ophævedes for en del år siden, idet w.c.-installation blev obligatorisk. Ved årets udgang var der 3335 w.c.-sæder i byen.

Dagrenovationen formales i et Dano-konverteringsanlæg, som toges i brug i 1949. I byen findes 2368 skarnkasser af standardstørrelse. De tømmes ugentlig, idet de ved kommunens foranstaltning køres til Dano-anlægget med låg på og her udskiftes med kasser, som er spulet rene.

Nykøbing M. Antallet af skarnkasser var 3497; dagrenovationen tømmes i lukket vogn, hvori indholdet knuses, formales og køres til byens losseplads. Anvendelse af latrintønder blev forbudt, og natrenovationskørslen ophørte i 1958.

Destruktionsanstalter

Ingen ændringer eller nyanlæg i årets løb.

Begravelsesvæsen

Der er ikke anlagt nye kirkegårde eller foretaget udvidelser i år.

Krematorier findes ikke i Thisted amt.

VII. Lovgivning vedrørende medicinalpersoner m. m.

Læger og andre medicinalpersoner

Intet at bemærke.

Apotekervæsen

Intet at bemærke.

Forhandling af svangerskabsforebyggende midler

Intet at bemærke.

Tabel 14. VIII. Embedslægerens virksomhed

	Thisted lægekreds	Morsø lægekreds	1961 ialt	1960 ialt
<i>A. Antal embedsmæssige eftersyn og møder m. m.</i>				
Eftersyn af institutioner, virksomheder og alm. sundhedsmæssige forhold	105	67	172	128
Eftersyn i anl. af epidemiske sygdomme	0	0		2
Sundhedskommissionsmøder	7	6	13	23
Landvæsenskommissionsmøder	4	2	6	7
Jordemoderkonferencer	2	1	3	3
Sundhedsplejerskekonferencer	1	0	1	1
Skolelægekonferencer	3	0	3	1
Andre møder og foredrag	20	4	24	22
<i>B. Retslig virksomhed.</i>				
1) Arrestlægevirksomhed.				
Antal arresthuse	1	1	2	2
„ besøg ialt	54	15	69	85
„ alm lægeundersøgelser af nyind- satte fanger	49	19	68	78
2) Anden retslig virksomhed.				
Antal lovmæssige (medicolegale) ligsyn.	33	9	42	56
„ „ „ obduk- tioner	0	2	2	3
„ undersøgelser af personers sinds- tilstand	2	3	5	11
„ andre retsmedicinske undersøgelser	2	5	7	6
„ erklæringer ang. børns avlingstid	17	12	29	19

I tilslutning til de skematiske oplysninger i tabel 14 kan oplyses, at amtslægen sammen med den farmaceutiske visitator har eftersat samtlige apoteker og som helhed fundet forholdene tilfredsstillende.

I arresten i Thisted var 12 fanger under lægebehandling.

I arresten i Nykøbing M. var 8 fanger under lægebehandling.

Ved de ifølge fængselsvæsenets cirkulære af 28. marts 1952 anordnede almindelige lægeundersøgelser af nyindsatte fanger er der i 1961 ikke gjort særlige iagttagelser angående deres helbredstilstand.

De hygiejniske forhold er i begge arresthuse tilfredsstillende, og epidemiske eller veneriske sygdomme er ikke forekommet.

ÅRSBERETNING

FOR

THISTED AMTS TUBERKULOSESTATIONER

VED
GEORG BINDSLEV
OVERLÆGE, DR. MED.

MOGENS HOLM
ASS. OVERLÆGE

CENTRAL

Tuberkulosestationen, Skive Sygehus; telefon: Skive 1717, lokal 298.
Lægerne træffes på telefon Skive 1717, lokal 297.

NYKØBING MORS

Sygehuset; stationens telefon: Nykøbing 1231, lokal 230.
Konsultation: hver fredag kl. 10—12,
1. og 3. torsdag i hver måned, kl. 15—16½.
Eftersyn af tuberkulinprøver, BCG-vaccination m. v.:
hver mandag kl. 17—18.
Sundhedsplejersken træffes iverigt på telefon Nykøbing 810 eller 1231, lokal 230.

VESTERVIG

Sygehuset.
Konsultation: 1. torsdag i hver måned, kl. 10—11.
Sundhedsplejersken træffes iverigt på telefon Nykøbing 810.

THISTED

Sygehuset; stationens telefon: Thisted 448.
Konsultation: hver mandag kl. 10½—12½,
hver onsdag kl. 15—16.
Eftersyn af tuberkulinprøver, BCG-vaccination m. v.:
hver fredag kl. 16—17.
Sundhedsplejersken træffes iverigt på telefon Thisted 879.

FJERRITSLEV

Sygehuset.
Konsultation: 4. tirsdag i hver måned, kl. 10—11.
Sundhedsplejersken træffes iverigt på telefon Thisted 879 eller 448.

Tuberkulosestationerne er lukkede: søn- og helligdage
grundlovsdag efter kl. 12
juleaftensdag
mellem jul og nytår

Bestyrelsens formand: amtmænd *F. Martensen-Larsen*, Thisted.
Leder: overlæge, dr. med. *Georg Bindslev*.
Ass. overlæge: *Mogens Holm*.
Reservelæge: *Lilian Frederiksen* (fra 1. december 1961).
Rengskabsfører: amtsfuldmægtig *Nissen*, amtskontoret, Thisted.
Sygeplejerske frk. *Sinne Hansen*, Thisted, telefon 879.
Sygeplejerske frk. *Anna Nielsen*, Nykøbing, telefon 810.

Stationsarbejdet omfatter Thisted amtslægekreds, herunder købstæderne Nykøbing Mors og Thisted, med et samlet indbyggerantal på 84789. Der holdes faste konsultationer i *Nykøbing, Vestervig, Thisted og Fjerritslev*.

Samlet antal fastavertede lægekonsultationsdage	Nykøbing	Stationen i Vestervig	Thisted	Fjerritslev	Hele amtet
	73	12	71	11	167

Det samlede antal konsultationer i 1961 var 22483.

Konsultationerne fordeler sig på de 4 distrikter og for hele amtet som vist i følgende tabeller.

		Antal konsultationer			Årsgen- nemsnit 1954—58	Årsgen- nemsnit 1949—53
Tuberkulose- stationen i Nykøbing		1961	1960	1959		
	Land	1830	1790	1426	1383	1312
	by	1715	1676	1516	1075	1375
	rutine-undersøgelse ..	3493	4032	2355	2971	1833
	Ialt:	7038	7498	5297	5429	4520
Vestervig	Land	439	344	251	334	216
	rutine-undersøgelse ..	451	549	154	241	51
	Ialt:	890	893	405	576	267*
Thisted	Land	4235	4538	4113	2375	3517
	by	3496	1152	1416	1152	1659
	rutine-undersøgelse ..	6243	5182	6397	3893	3080
	Ialt:	13974	10872	11926	7420	8256
Fjerritslev	Land	124	192	252	198	85
	rutine-undersøgelse ..	457	58	164	104	57
	Ialt:	581	250	416	302	142*
Tilsammen Thisted amt	Land	6628	6864	6042	4291	4890
	by	5211	2828	2932	2227	3034
	rutine-undersøgelse ..	10644	9821	9070	7209	4934
	Ialt:	22483	19513	18044	13727	12858**

*) kun 1953, sept.-dec.

**) uden folkeundersøgelserne

I følgende oversigt indgår en og samme person kun én gang i kalenderårets løb.

Antal undersøgte personer

	by	land	ialt
Børn (under 15 år)	1168	2804	3972
Mænd, 15 år eller over	1825	1963	3788
Kvinder, 15 år eller over.....	1464	1423	2887
Ialt:	4457	6190	10647

Foranledningen til undersøgelsen af de 6675 voxne:

	by	land	ialt
Tidligere konstateret tub. sygdom ..	53	167	220
symptomer	279	428	707
tuberkuløst milieu	119	224	343
obligatorisk undersøgelse (rutine-us.)	2762	2427	5189
andre forhold	76	140	216

I 1961 er fundet 20 tilfælde af anmeldelsespligtig tuberkulose i ånde-
drætsorganerne, heraf 16 nye tilfælde og 4 recidiver:

	Nye tilfælde			Recidiver		
	by	land	ialt	by	land	ialt
Børn (under 15 år)	4	3	7	0	0	0
Mænd, 15 år eller over	4	1	5	0	2	2
Kvinder, 15 år eller over	0	4	4	1	1	2
Ialt:	8	8	16	1	3	4

De 16 nye tilfælde var alle **lungetuberkulose**.

Fordeles de 16 nye aktive tilfælde af lungetuberkulose efter de forhold,
der har givet anledning til undersøgelsen, fås følgende skema

	1961	1960	1959	1958	1957	1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	1949
Symptomer	5	6	4	13	5	11	6	7	17	18	11	20	25
tuberkuløst milieu	7	1	2	1	1	1	0	0	2	7	2	10	11
folkeundersøgelsen 1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	25	—
folkeundersøgelsen 1953	1	0	0	0	0	0	0	5	2	—	—	—	—
anden rutineundersøgelse	0	2	1	0	1	0	0	2	1	1	1	1	1
anden tub. el. tidl. tub.	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	4	4
anden årsag	2	3	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0

Tabellen viser, at over $\frac{1}{4}$ af de nye tilfælde af lungetuberkulose er fundet ved undersøgelse af patienter, der henvises af de praktiserende læger på grund af symptomer; man må derfor fremdeles indskærpe nødvendigheden af undersøgelse, hvis der er selv de ringeste symptomer, der kan tyde på tuberkulose. Det må dog fremhæves, at rækkeundersøgelser og begrænsede folketuberkuloseundersøgelser også i fremtiden har sin store betydning, når målet er at få tuberkulosen praktisk talt udryddet.

1 af de 16 nye tilfælde var konstateret andetsteds (på hospitalsafdelinger etc.).

Der er i det forløbne år konstateret nogle tuberkulose tilfælde hos *diabetespatienter* og hos *patienter under steroidbehandling*. Disse 2 grupper af patienter ønskes henvist til halvårlig kontrol.

Årligt fund af nye tilfælde af lungetuberkulose, 1949-1961:

	1961	1960	1959	1958	1957	1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	1949
+ TB i expectorat	7	9	5	12	4	8	5	6	14	18	10	29	23
+ TB i ventrikelskyllevand ..	3	0	1	2	4	4	1	7	8	7	3	21	12
lukket aktiv lungetuberkulose..	6	4	1	1	1	0	0	2	0	1	5	10	6
Ialt:	16	13	7	15	9	12	6	15	22	26	18	60	41

I 1961 er desuden fundet 4 nye tilfælde (og 0 recidiver) af tuberkulose uden for åndedrætsorganerne, alle konstateret andetsteds (på hospitalsafdelinger etc.). Tilfældene er medregnet i efterfølgende oversigt.

Andre lidelser hos de undersøgte

1 abscessus pulmonis	1 infiltratio pulmonis, seqv.
1 abscessus tub. brachii	4 lymphomata hilarum
1 abscessus tub. perinei	1 morbus cordis
5 adipositas	1 morbus cordis congenitus
2 anæmia	2 pleuritis calcificata
1 asthma bronchiale	2 pleuritis exsudativa
1 atelectasis pulmonum	1 pleuritis sicca
1 bronchiectasia	11 pleuritis, seqv.
4 bronchitis	2 pleuropneumonia
6 bronchitis chronica	23 pneumonia
5 cancer pulmonis	22 pneumonia, seqv.
18 diabetes mellitus	1 pneumonokoniosis (silicosis)
5 ectasia aortae	1 pneumothorax spontaneus
4 ectasia cordis	2 relaxatio diaphragmatis
1 emphysema pulmonum	3 sarcoidosis BOECK
4 erythema nodosum	2 stasis pulmonum
2 fibrosis pulmonum	1 thoracotomia, seqv.
1 fractura costae	1 tub. epididymidis
1 fractura costae, seqv.	4 tub. glandularum colli
1 graviditas	1 tub. meningis
20 infiltratio pulmonis	23 tub. pulm., vetus

I de følgende 2 tabeller gives en oversigt over tuberkulosen i Thisted amt.

Tuberkuloseregister for Thisted amt

	Tub. pulm.	Anden tub.	Ialt
Patienter overført fra 1960	102	27	129
Tilgået tuberkuloseregistret i 1961 (incl. recidiver) ..	4	0	4
Patienter, hvis sygdom er konstateret i 1961	16	4	20
Patienter, som er tilflyttet i 1961	2	0	2
Patienter, som tidligere er registreret som tub. pulm., nu registreret som anden tuberkulose	0	0	0
Patienter, som tidligere er registreret som anden tu- berkulose, nu registreret som tub. pulm.....	0	0	0
Ialt indgået i tuberkuloseregistret	124	31	155
Udgået af tuberkuloseregistret ved årets udgang:			
Helbredt	17	5	22
Fraflyttet	1	0	1
Døde af tuberkulose	1	0	1
Døde af anden årsag	5	2	7
Ialt udgået af tuberkuloseregistret	24	7	31
Overført til 1962	100	24	124

De 8 patienter (6 med tub. pulm. og 2 med extrapulmonal tuberkulose), som døde i 1961, havde stationerne forinden kendskab til. Dette i modsætning til de foregående år, hvor tuberkulosestationerne for flere patienters vedkommende først fik besked gennem dødsanmeldelsen, hvilket forhold må indskærpe nødvendigheden af henvisning til undersøgelse på tuberkulosestation, hvis der er selv de ringeste symptomer, der kan tyde på tuberkulose. Tidlig diagnose har også i høj grad betydning derved, at den muliggør hurtig og grundig undersøgelse af den syges milieu, hvorved atter nye tilfælde vil kunne findes. (Af de 16 nye tilfælde af lungetuberkulose i 1961 fandtes de 7 ved milieu-undersøgelse).

Oversigt over tuberkulosepatienter i Thisted amt 31. december 1961

1. Lungetuberkulose, +TB i 1961:	Mænd	Kvinder	Drenge	Piger	Ialt
Expectorant +TB	11	4	0	0	15
Ventrikelskyllevand +TB	1	1	2	0	4
tilsammen	12	5	2	0	19
2. Lungetuberkulose, tidligere +TB:					
Sidst bacillær i 1960.....	2	7	0	0	9
Sidst bacillær i 1959.....	5	5	0	0	10
Sidst bacillær i 1958.....	13	10	1	0	24
TB påvist før 1958.....	12	15	0	0	27
tilsammen	32	37	1	0	70
3. Lungetuberkulose, TB aldrig påvist:					
Aktiv i 1961	0	1	3	2	6
Aktiv i 1960	1	1	1	0	3
Aktiv i 1959	1	0	1	0	2
tilsammen	2	2	5	2	11
Lungetuberkulose ialt	46	44	8	2	100
4. Anden tuberkulose:					
Pleuritis serosa primaria.....	1	0	0	0	1
Andre tub. sygdomme	8	15	0	0	23
tilsammen	9	15	0	0	24
Tuberkulosepatienter ialt	55	59	8	2	124

Det fremgår af tabellen, at tuberkulosestationerne i 1961 har fået forbindelse med 24 af de patienter, der i Thisted amt er lidende af extra-pulmonal tuberkulose; det er omtrent samme antal som i det foregående år, men de 24 repræsenterer sandsynligvis ikke det virkeligt eksisterende antal. I denne forbindelse erindres de praktiserende læger og sygehusene om den pligt, de siden 1. januar 1951*) har til at anmelde ikke alene tilfælde af lungetuberkulose, men også alle andre tilfælde af tuberkulose, såsnart de er konstateret, til amtets centraltuberkulosestation, Skive.

Følgende tabel viser en opgørelse pr. 100000 indbyggere:

Åbne tilf. af lungetub.	1961	1960	1959	1958	1957	1956	1955	1954	1953	1952	1951	1950	1949
(exp. +TB)	18	19	15	27	20	32	20	29	40	50	51	62	58
Døde af lungetub.	1	0	0	1	2	1	2	3,5	8	3,5	13	7	19

*) Jfr. Sundhedsstyrelsens »Cirkulære til landets læger vedrørende anmeldelse af tuberkulose« af 19. december 50. I cirkulæret bemærkes, at praktiserende læger, der stiller diagnosen tuberkulose, fritages for at udfylde anmeldelsesblanketten, såfremt patienten strax henvises til nærmere undersøgelse og behandling på tuberkulosestationen, specialafdeling eller hos speciallæge. — Fra 1. jan. 57 benyttes i stedet for den hidtil anvendte blanket et anmeldelseskort, formular 4202.

De bacillære tilfælde i amtet er muligt såvidt alle typebestemt. Tuberkulosestationerne har kendskab til 8 patienter med *bovin* infektion, deraf ingen nykonstateret i 1961.

Af de 16 nye tilfælde af tuberkulose i åndedrætsorganerne i 1961 er ingen fraflyttet amtet. Tilfældene fordeles i husstande som følger: 1 af de 16 tilfælde var uden husstand, de resterende fandtes i 15 husstande med ialt 64 medlemmer, hvoraf 63 er blevet undersøgt, d. v. s. 98 %.

Af de 4 nye tilfælde af tuberkulose uden for åndedrætsorganerne i 1961 er ingen fraflyttet amtet. Tilfældene fordeles i husstande som følger: ingen af de 4 tilfælde var uden husstand, de fandtes i 4 husstande med ialt 12 medlemmer, hvoraf 10 er blevet undersøgt, d. v. s. 83 %.

Oversigt over arbejdet på stationerne i 1961

Til sammenligning anføres tallene fra de foregående år

	1961	1960	1959	Årsgennemsnit 1954—58	Årsgennemsnit 1949—53
Røntgengennemlysninger	6288	5508	5562	5679	6303
Skærm billedfotograferinger	8136	8114	7649	4070	1555*)
Røntgenfotograferinger	526	542	830	754	1073
Tomograferinger	25	24	10	12	13
Expektoratundersøgelser	443	320	308	313	355
Ventrikelskyllevandsundersøgelser ..	91	166	149	199	157
BCG-vaccinationer	559	806	403	268***)	971**)
Gennemlysninger pr. 10000 indbyggere	742	647	653	658	728
Røntgenfoto pr. 10000 indbyggere....	62	64	97	88	124

*) uden folkeundersøgelserne.

**) Desuden i samarbejde med skolelæge Westh og Statens Serum-institut vaccination af en del skolebørn.

***) Desuden i samarbejde med Statens Serum-institut vaccination af en del skolebørn.

Med hensyn til BCG-vaccinationerne henstiller man til de praktiserende læger at foretage BCG-vaccination i tilslutning til »børneundersøgelserne«.

De henviste patienters læger har fået meddelelse om resultatet af alle undersøgelser, og følgende forholdsregler er blevet anbefalet:

9 patienter:	indlæggelse på hospital
61 -	: indlæggelse på Skive sygehus, afd. L
0 -	: indlæggelse på børnesanatorium

Sygeplejerskerne har foruden selve stationsarbejdet udført et betydeligt arbejde ude i amtet blandt tuberkuloseramte familier og i familier under observation for tuberkulose.

Der er aflagt 1397 hjemmebesøg, med 3044 konsultationer.

Der er foranlediget desinfektion i 0 hjem. Stationerne har udlånt 0 desinfektionssæt og har udleveret 5 liter sapoformol.

Til slut vil tuberkulosestationerne rette en tak til de praktiserende læger for godt samarbejde. Det er ikke mindst lægernes henvisning af patienter med de mindste mistænkelige symptomer, der giver os mulighed for at finde frem til tilfælde med begyndende lungetuberkulose.

UDGIVELSEN BEKOSTET AF THISTED AMTSRÅD